

Realizacja programów profilaktycznych w obszarze finansowanym ze środków Gminy w 2023 roku

Gmina, zgodnie z zapisem art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym ma obowiązek zaspokajać zbiorowe potrzeby wspólnoty w zakresie ochrony zdrowia. Realizacja działań w tym obszarze opiera się zarówno na art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, mówiącym o zapewnieniu równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej w szczególności poprzez opracowywanie i wykonanie oraz ocenę efektów programów polityki zdrowotnej, a także na art. 2 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym, wpisującym promocję zdrowia i profilaktykę chorób w katalog zadań z zakresu zdrowia publicznego.

Program polityki zdrowotnej to zespół zaplanowanych i zamierzonych działań z zakresu opieki zdrowotnej ocenianych jako skuteczne, bezpieczne i uzasadnione, umożliwiających osiągnięcie w określonym terminie założonych celów, polegających na wykrywaniu i zrealizowaniu określonych potrzeb zdrowotnych oraz poprawy stanu zdrowia określonej grupy świadczeniobiorców.

W roku ubiegłym gmina realizowała 2 programy polityki zdrowotnej:

- a) „Dofinansowanie do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców miasta Sosnowiec w latach 2021-2024”
- b) „Program badań przesiewowych pod kątem wykrywania chorób sercowo-naczyniowych”.

Dofinansowanie do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców miasta Sosnowiec w latach 2021-2024”

W ramach przeprowadzonego postępowania konkursowego na wybór realizatora programu, wyłonionych zostało pięciu wykonawców zadania:

1. Medi Partner Sp. z o.o. ul. Cybernetyki 19, 02-677 Warszawa,
2. Centrum Bocian Sp. z o.o. Sp. k. ul. Akademicka 26, 15-267 Białystok,
3. GynCentrum Sp. z o.o. ul. Żelazna 1, 40-851 Katowice,
4. ARTVIMED-Chrobry Sp. z o.o. Sp. k. ul. Czyżówki 14 lok. 0.02, 30-526 Kraków,
5. PROVITA Sp. z o.o. ul. Fabryczna 13D, 40-611 Katowice.

Realizacja programu trwała od 2 marca do 21 grudnia 2023 roku.

W programie uczestniczyły pary spełniające poniższe kryteria:

- a) wiek kobiety mieścił się w przedziale 23-40 lat wg rocznika urodzenia (dopuszczona była zmiana kryterium wieku w przypadku wystąpienia medycznego uzasadnienia, potwierdzonego przez lekarza zatrudnionego przez podmiot realizujący program);
- b) rezerwa jajnikowa mierzona stężeniem AMH wynosiła powyżej 0,7 ng/ml;
- c) zostały zakwalifikowane do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego przez Realizatora Programu, zgodnie z wytycznymi Polskiego Towarzystwa Medycyny Rozrodu i Embriologii (istniały pierwotne wskazania do leczenia metodą pozaustrojowego zapłodnienia lub inne metody leczenia, rekomendowane przez PTMRiE zakończyły się niepowodzeniem) i ustawą z dnia 25 czerwca 2015r. o leczeniu niepłodności;
- d) pozostawały w związku małżeńskim lub partnerskim;
- e) w dniu kwalifikacji co najmniej jedna z osób pozostających w związku małżeńskim lub partnerskim od roku zamieszkiwała na terenie Sosnowca;
- f) miały udokumentowane potwierdzenie przeprowadzenia pełnej diagnostyki przyczyn niepłodności, udokumentowane potwierdzenie trwałego uszkodzenia uniemożliwiającego naturalną koncepcję lub też były po roku bezskutecznego leczenia zachowawczego lub chirurgicznego.

Do programu złożono 45 wniosków, z tego procedurą zapłodnienia pozaustrojowego po kwalifikacji medycznej objęto 28 par. Wykonano w sumie 18 transferów, w wyniku których odnotowano 10 ciąż - 9 pojedynczych i 1 bliźniaczą.

W 2023 roku z programu realizowanego w 2022 roku urodziło się 4 dzieci. Ogółem na przestrzeni 2017-2023 roku z programu na świat przyszło 39 dzieci.

Gmina w 2023 roku wydatkowała na ten cel 122.068,02 złotych.

„Program badań przesiewowych pod kątem wykrywania chorób sercowo-naczyniowych”

Celem programu było zwiększenie dostępności do wysokospecjalistycznych badań kardiologicznych osobom powyżej 65 roku życia, obciążonych co najmniej trzema czynnikami ryzyka z czterech ujętych w programie tj. nadciśnieniem, chorobą wieńcową, hiperlipidemią i paleniem papierosów. Program trwał od 6 września do 22 listopada 2023 roku.

W ramach programu mieszkańcy mogli skorzystać z jednej z dwóch akcji przesiewowych: „Stop udarom” lub „Wykrywanie tętniaka aorty brzusznej”. Akcja „Stop udarom” obejmowała wykonanie badania USG - Doppler tętnic szyjnych, a w przypadku akcji „Wykrywanie tętniaka aorty brzusznej” badania USG - Doppler kończyn dolnych. Każdemu badaniu towarzyszyła wizyta lekarska u chirurga naczyniowego oraz konsultacja świadczona przez dietetyka. Wykonywane były także u każdego mieszkańca badania laboratoryjne w zakresie pomiaru poziomu glukozy we krwi, cholesterolu i trójglicerydów oraz określone BMI. O kwalifikacji decydowała kolejność zgłoszenia do podmiotu leczniczego realizującego program.

Realizatorami programu były dwa podmioty:

1. Sante Clinic Sp. z o.o. Sp. k. ul. Aleja Wolności 6, 41-219 Sosnowiec,
2. Deńca-Kuziemko Izabella NZOZ Praktyka Stomatologiczna NZOZ Nasza Przychodnia, ul. Kisielewskiego 2, 41-219 Sosnowiec.

W programie wzięło udział 571 mieszkańców, w tym 286 osób w akcji „Stop udarom” i 285 w akcji „Wykrywanie tętniaka aorty brzusznej”. W wyniku przeprowadzonych badań u 91 mieszkańców, co stanowi 16% ogółu przebadanych stwierdzono nieprawidłowości, skutkujące koniecznością pogłębionej diagnostyki.

Ogółem na realizację programu wydatkowano kwotę 183.900,00 złotych.

Działając na podstawie art. 48d ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych Gmina Sosnowiec wystąpiła w 2022 roku z wnioskiem do dyrektora Śląskiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia o dofinansowanie programu badań przesiewowych pod kątem wykrywania chorób sercowo-naczyniowych. Zgodnie z umową Gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 58.632,00 złotych.

Badania profilaktyczne dla 50 latków

W minionym roku, w oparciu o przepisy ustawy o zdrowiu publicznym zrealizowano zadanie dotyczące wykonania bezpłatnych profilaktycznych badań zdrowotnych dla mieszkańców miasta, obchodzących w 2023 roku 50 urodziny. Na podstawie zawartego porozumienia z Sosnowieckim Szpitalem Miejskim Sp. z o.o. w restrukturyzacji mieszkańcom Sosnowca wykonywane były bezpłatne badania obejmujące:

- a) w przypadku kobiet badanie: CA - 125 marker nowotworu jajnika, CA - 19-9 marker nowotworu trzustki, HE - 4 marker nowotworu raka jajnika i CEA marker nowotworowy wątroby;
- b) w przypadku mężczyzn badanie: CA - 19-9 marker nowotworu trzustki, CEA marker nowotworowy wątroby i PSA wykrywanie raka prostaty.

Zadanie realizowano od 1 września do 31 grudnia 2023 roku.

W sumie przebadanych zostało 594 mieszkańców, w tym 392 kobiety i 202 mężczyzn. Stanowili oni 24 % wszystkich uprawnionych do badania.

Na ten cel wydanych zostało w sumie 82.920,00 złotych.

Spotkania edukacyjne

W 2023 roku na podstawie porozumienia o współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego organizowano cykliczne spotkania edukacyjne dotyczące profilaktyki zdrowotnej dla mieszkańców Sosnowca.

Spotkania, o których mowa powyżej odbywały się raz w miesiącu w Sali Widowiskowo-Koncertowej „MUZA” im. Władysława Szpilmana w Sosnowcu przy ul. Warszawskiej 2. Wypracowana oferta umożliwia łatwy i szybki dostęp do aktualnej wiedzy na temat najczęściej występujących chorób i możliwości ich przeciwdziałania oraz niewątpliwie wpłynęła na poprawę stanu zdrowia.

W roku 2023 prelegentami wykładów byli specjaliści z zakresu onkologii i diabetologii.

Realizacja programów profilaktycznych w obszarze finansowanym ze środków Gminy w 2024 roku

W roku bieżącym gmina kontynuuje realizację 2 programów polityki zdrowotnej:

- a) „Dofinansowanie do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców miasta Sosnowiec w latach 2021-2024”
- b) „Program badań przesiewowych pod kątem wykrywania chorób sercowo-naczyniowych”.

Dofinansowanie do leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców miasta Sosnowiec w latach 2021-2024”

W ramach przeprowadzonego postępowania konkursowego na wybór realizatora programu, wyłonionych zostało sześciu wykonawców zadania, w tym pięciu dotychczasowych realizatorów. Nowym realizatorem wyłonionym do realizacji przedmiotowego programu jest Centrum Leczenia Niepłodności „NOVOMEDICA” Sp. z o.o. z siedzibą w Mysłowicach przy ul. Ks. N. Bończyka 34.

Realizacja programu trwa od 18 marca do 18 grudnia 2024 roku.

Według stanu na 30 września br. w programie uczestniczyło 7 par, w sumie wykonano 5 transferów, z których uzyskano 1 ciążę pojedynczą. Szczegółowe dane ujęto w poniższej tabeli.

Lp.	Realizator	Liczba osób w programie po kwalifikacji medycznej	Liczba rezygnacji	Liczba par
1.	Medi Partner Sp. z o.o.	0	0	0
2.	Centrum Bocian Sp. z o.o. Sp. k.	5	4	1
3.	GynCentrum Sp. z o.o.	2	0	2
4.	ARTVIMED-Chrobry Sp. z o.o. Sp. k.	0	0	0
5.	PROVITA Sp. z o.o.	3	1	2
6.	Centrum Leczenia Niepłodności „NOVOMEDICA” Sp. z o.o.	4	3	1

W 2024 roku z programu realizowanego w 2023 roku urodziło się 8 dzieci. Ogółem na przestrzeni 2017-2024 roku z programu na świat przyszło 47 dzieci.

Gmina w 2024 roku zabezpieczyła na ten cel 200.000,00 złotych.
Aktualnie Wydział Zdrowia przeprowadza kontrole w zakresie prawidłowej realizacji umów.

Niska tegoroczna zgłaszalność par oraz duża liczba rezygnacji z udziału w w/w programie spowodowana jest uruchomieniem w roku 2024 dwóch innych programów realizujących to zadanie dedykowane także mieszkańcom Sosnowca.

W dniu 14 marca br. wystartował program refundacji zapłodnienia pozaustrojowego Samorządu Województwa Śląskiego.

Program ten skierowany jest do par pozostających w związku małżeńskim lub w związku partnerskim, bezskutecznie starających się o dziecko, zamieszkujących region woj. śląskiego od co najmniej 3 pełnych miesięcy poprzedzających dzień kwalifikacji do Programu (przynajmniej jedna osoba z pary). Ponadto, do Programu kwalifikowane są pary, które mają wskazania medyczne zgodnie z ustawą o leczeniu niepłodności oraz rekomendacjami w zakresie diagnostyki i leczenia niepłodności, spełniają określone ustawą warunki podjęcia terapii metodą zapłodnienia pozaustrojowego w ramach dawstwa partnerskiego lub innego niż partnerskie lub przystąpienia do procedury dawstwa zarodka. Wiek kobiety musi się mieścić w przedziale od 20 do 42 lat według rocznika urodzenia. Każda para może skorzystać z 3 prób zapłodnienia pozaustrojowego w trakcie realizacji Programu tj. do 2026 roku.

Ponadto Ministerstwo Zdrowia uruchomiło od 1 czerwca br. rządowy program refundacji IN VITRO, którego realizacja została przewidziana do 31 grudnia 2028 roku.

Program ten finansuje całą procedurę in vitro. Refundowana jest kwalifikacja par, obowiązkowe badania oraz wszystkie części procedury in vitro, które są potrzebne do jej skutecznego i bezpiecznego przeprowadzenia. Program po raz pierwszy zabezpiecza płodność pacjentów z chorobą onkologiczną. Daje pełne dofinansowanie tych procedur medycznych zarówno dla kobiet jak i mężczyzn.

„Program badań przesiewowych pod kątem wykrywania chorób sercowo-naczyniowych”

Podobnie jak w roku ubiegłym przeprowadzono postępowanie konkursowe na wybór realizatora programu, w którym wyłoniono dwóch wykonawców zadania. Realizatorami przedmiotowego programu są te same podmioty lecznicze co w roku 2023.

Program trwa od 4 lipca do 20 listopada 2024 roku.

Według stanu na 30 września br. z programu skorzystało 336 mieszkańców, w tym 179 osób w akcji „Stop udarom” i 157 w akcji „Wykrywanie tętniaka aorty brzusznej”.

Ogółem na realizację programu zabezpieczono kwotę 183.900,00 złotych.

Wzorem lat poprzednich, działając na podstawie art. 48d ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, Gmina Sosnowiec wystąpiła w 2023 roku z wnioskiem do dyrektora Śląskiego Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia o dofinansowanie programu badań przesiewowych pod kątem wykrywania chorób sercowo-naczyniowych. Zgodnie z umową zawartą z NFZ Gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 40% wydatkowanych środków.

Aktualnie Wydział Zdrowia przeprowadza kontrole w zakresie prawidłowej realizacji umów.

Badania profilaktyczne dla 50 latków i 60 latków

W bieżącym roku jest kontynuowana akcja badań przesiewowych dla mieszkańców Sosnowca obchodzących 50 urodziny. Ponadto w roku 2024 rozszerzono katalog uprawnionych o osoby mające 60 urodziny. W porozumieniu z Sosnowieckim Szpitalem Miejskim Sp. z o.o. w restrukturyzacji zakres badań dla 50-latków nie uległ zmianie natomiast pakiet badań dla 60-latków obejmuje:

- a) w przypadku kobiet badanie: CA - 125 marker nowotworu jajnika, poziom witaminy B12 i witaminy D3,
- b) w przypadku mężczyzn badanie: PSA wykrywanie raka prostaty, poziom witaminy B12 i witaminy D3.

Akcja trwa od 1 kwietnia do 31 grudnia 2024 roku.

Na dzień 7 października br. z badań skorzystały ogółem 334 osoby w wieku 50 lat, w tym 223 kobiety i 111 mężczyzn oraz ogółem 198 osób w wieku 60 lat, w tym 158 kobiet i 40 mężczyzn.

Na ten cel dotychczas wydatkowano środki w wysokości 132.030,00 złotych.

Spotkania edukacyjne

Dostrzegając potencjał dotychczasowej współpracy w zakresie poprawy dostępności do działań o charakterze profilaktycznym w 2024 roku kontynuowane są na terenie miasta spotkania edukacyjne dotyczące profilaktyki zdrowotnej dla mieszkańców Sosnowca.

Przedmiotowe spotkania odbywają się cyklicznie raz w miesiącu, którym towarzyszą bezpłatne badania organizowane we współpracy z podmiotami leczniczymi działającymi na terenie miasta m.in.: Przychodnią „MIŁOWICE” oraz FUNDACJĄ UNIA BRACKA. Mieszkańcy miasta mogli skorzystać z następujących badań profilaktycznych: pomiar zawartości glukozy we krwi, pomiar całkowitego cholesterolu, pomiar całkowitego poziomu kwasu moczowego, pomiar ciśnienia czy badanie spirometrii.

W 2024 roku zgodnie z porozumieniem zawartym z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego zaplanowano 10 takich spotkań.

Dotychczas gościliśmy następujących specjalistów: okulistę, onkologa, psychiatrę, kardiologa, urologa, neurologa oraz geriatrę.

Szacunkowo z dotychczasowych spotkań skorzystało 1500 osób.

Inne działania profilaktyczne

I Sosnowiecki Dzień Profilaktyki Ginekologii Onkologicznej, który odbył się w dniu 4 kwietnia br. na terenie Sosnowieckiego Szpitala Miejskiego sp. z o.o. w restrukturyzacji przy ul. Zegadłowicza 3.

Zorganizowane przedsięwzięcie promujące zdrowie z obszaru ginekologii onkologicznej adresowane było do mieszanek Sosnowca i miało na celu przede wszystkim przebadanie kobiet pod kątem wczesnego wykrycia zmian nowotworowych szyjki macicy oraz spopularyzowanie wiedzy na temat przesiewowych badań profilaktycznych.

Podczas akcji profilaktycznej można było nieodpłatnie skorzystać z:

- badań cytologicznych (cytologia płynna, HPV) wykonywanych w cytobusie,
- badania ginekologicznego, w tym badania USG ginekologicznego (USG przez powłoki brzuszne oraz USG dopochwowe),
- konsultacji psychologicznej,
- konsultacji dietetycznej,
- konsultacji ginekologicznej,
- porad i wsparcia sosnowieckich Amazonek,
- edukacji zdrowotnej poświęconej profilaktyce raka szyjki macicy.

Dzień Otwarty Porodówki Sosnowieckiego Szpitala Miejskiego, który odbył się 18 czerwca oraz 24 września br. na terenie Sosnowieckiego Szpitala Miejskiego sp. z o.o. w restrukturyzacji przy ul. Zegadłowicza 3.

W ramach akcji zorganizowano:

- spotkanie z lekarzami i położnymi,
- spacer po Oddziale oraz prezentacja Sal Porodowych,
- warsztaty z chustonoszenia i pierwszej pomocy dla noworodka,
- konkurs z nagrodami,

- interesujące i praktyczne wykłady m.in.: Jaką antykoncepcję wybrać po porodzie?; Czy można podróżować w ciąży?; Szczepić, czy nie szczepić, czyli o szczepieniu w ciąży; czy seks w ciąży jest bezpieczny?

Czwartek z profilaktyką, który odbył się w dniu 12 września br. w Przychodni Rejonowo-Specjalistycznej Nr 10 przy ul. Hallera 5.

Podczas dnia otwartego można było nieodpłatnie skorzystać z:

- pomiaru poziomu glukozy,
- pomiaru wagi ciała i wzrostu (obliczanie BMI),
- pomiaru ciśnienia tętniczego,
- badania ostrości wzroku na tablicy Snellena,
- oceny wad postawy u dzieci,
- badania dermatoskopem pod kątem wystąpienia czerniaka skóry,
- konsultacji dietetyka,
- edukacji zdrowotnej (pokaz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej).

Wydział Zdrowia aktywnie uczestniczy również w rozpropagowywaniu materiałów edukacyjnych do sosnowieckich placówek oświatowo-wychowawczych (zarówno instytucji publicznych jak i niepublicznych) w formie filmów edukacyjnych związanych z różnorodną tematyką np.: „Jak rozpoznać padaczkę u dziecka? Co robić, gdy widzisz atak?” oraz „Co robić, gdy dziecko przechodzi kryzys psychiczny?”, a także broszur czy plakatów w zakresie popularyzacji szczepień przeciw HPV.

Ponadto obecnie jest procedowane postępowanie konkursowe z zakresu zdrowia publicznego na wykonanie w roku 2024 profilaktycznych badań przesiewowych pod kątem wykrywania czerniaka